

DRUŽINSKI PRIJATELJ

poučno-zabavni list s podobami za slovenske družine.

Izhaja dvakrat mesečno in sicer vsak drugi in četrti petek v mesecu.

Naročnina je za vse leto 3 K., za pol leta 1 K 50 st. Posamne številke po tobakarnah stanejo 10 st.

Dopise, naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati pod naslovom: Uredništvo (oziroma uprava) „Druž. Prijatelj“ v Rojano pri Trstu, številka 3.
Poštno-hranilničnega računa številka 864.139.

Cenjenim naročnikom.

Vse naročnike, ki so kakorkoli zaostali z naročnino, uljudno prosimo, da storé čim prej svojo dolžnost. Oziraje se na veliko človeško slabost in pozabljivost bomo poslali takim naročnikom poseben račun na dom. Pa brez zamere! Če nimamo denara, ne moremo z listom naprej.

Z odličnim spoštovanjem

Upravništvo.

Ljubo domá, kdor ga imá.

Povest. Spisal F. Ks. Steržaj.

I.

Deseta maša je minila. Ljudje so vreli iz vrat kakor bučele iz panja, kadar rojijo. Na obe strani so hiteli. Mlajši svet, fantje in dekleta proti onim vratom, ki so vodila «pod lipo» na trg starejše ženice in možakarji pa pri onih proti župnišču.

Velika lipa je stala sredi trga, ostanek iz turških časov. Na te čase sta spominjala tudi dva tabora, siva, z mogočnim, trdnim zidovljem.

Občinski tajnik Verbič ki je ob slovesnejših dneh igral tudi ulogo tržnega policaja s sablo, je pravkar začel prebirati z onim običnim dolgočasnim glasom: «od glavarstva se daje na znanje — —», ko se je na vratih cerkvenega obzidja prikazala fino oblečena gospodična, s širokim klobukom, lase pričešljane prav po najnovšem načinu a pod gospodičnim klobukom je tičal kmečki obraz. Dober opazovalec bi videl tudi, da je imela gospodična precej velike roke, ki so seveda tičale v rokavicah. Nekaj trenutkov je postala in pogle-

dala na okoli nekam ponosno, zmagovito, potem pa je stopala naprej mimo raških in dolenskih brhkih fantov, ki so stali ob „tabru“ in našigali smodke, viržinke.

Ta in oni je pogledal za njo, potem pa so se drug drugega sunili in se nasmehnili.

„Si jo videl, Pavle?“ je vprašal suhljati, dolgi Klemenčev Žan, svojega soseda grajskega lovca Pavla.

„Videl, videl. Za koruzo, kaj?“

„Ne, za proso — samo za na Rake ne“ je pristavil Bečajev France. Potem pa je pripomnil: „Čas bo, Žan, ali ne?“

„Pa pojdimo!“

In šli so s prižganimi smodkami mimo kaplanskega vrta po stari cesti na Rake.

Pred njimi je šlo nekaj raških deklet. Ta in oni je pospešil korak, da bi zagledal „svojo“. Navadno so sicer šli tako, da so dohiteli dekleta in z njimi šli proti Rakam, danes pa so šli kar molče mimo, zakaj nikomur se ni ljubilo razgovarjati se s Toničevo Ivanko gospodično.

„Žan, danes si pa hiter“, je zaklicala Mlakova Francka za njimi.

„Mudi se mi, mudi —“

„Ej, saj ne gori.“

„Pri meni pač — glej,“ in Klemenčev Žan je pokazal svojo gorečo viržinko.

„Hi — hi —“

In med smehom so hiteli po kameniti cesti proti domu.

„Ivanka, obrnila se je Francka k Toničevi, „povej no, kako je v Trstu.“

„Cara mia*), prav izvrstno. Nikdar več bi ne hotela ostati doma. V mestu je življenje, a ne tu. Službe so res dobre in zaslužek lep.“

*) Italijansko: ljuba moja

„Kako pa plačajo?“ je vprašala Dneljeva Nežika, ki je bila, dasi že pri tridesetih, vendar tako drobne in majhne postave, da bi ji prisodi petnajst, kdor bi ne pogledal njenega suhega in st rikavega obraza.

„Kakor zaslužiš“, je odgovorila Toničeva.

Tedaj pa jih je dohitela Mihevčeva Anica.

„Tako hitite —“ se je opravičevala, komaj sem vas došla. Bila je priprosto, a čedno oblečeno, brhko, osemnajstletno rumenolaso dekle, polno življenja.

„Anica?“

„Ivanka?“ sta vskliknili obe ob istem času. Krepko je stisnila Anica Ivankino roko.

„Au! — stiškaš roko prav po kmečki —“ je pristavila Ivanka in namrdnila ustnici.

Anica je zardela in umolknila.

„No, no, saj ni tako hudo —“ jo je tolažila Ivanka. Kaj pa počneš na samoti? Škoda za te. Tako brhka si, kako lepo bi ti pristojalo gospo. sko krilo, vse drugače kakor to le volneno.

Samotarim in dolg čas prodajam“, ji je odgovorila Anica“.

„O pa ne vedno — ji je ponagajala Mlakova.

„Veš, kedaj ne prodaja Anica dolgega časa?“ je zlobno vprašala Dneljeva — Franico

„No?“

„Kadar nekdo sloni pri vratih“.

„Nežika! Bodi no pametna“.

„No, no, nikar se ne razsrdi za vsako besedo —“ je skušala Anico potolažiti Ivanka „če se malo pogovoriš s kom“.

„Hudo gori ali doli, kar ni res, pa ni“, se je branila Anica.

„Tako se drži, kakor bi sveti Katarini olje izpila, če človek le kaj zine“, je pristavila Nežika in se jezno obrnila k Mlakovi.

Anica pa je umolknila.

„Anica, ko bi bila jaz na tvojem mestu“, je pričela Ivanka „jaz bi takoj šla v mesto“.

„Zakaj?“ je vprašala ta mirno.

„Lej, no, zakaj? Prvič zato, ker bi mi bilo dolg čas, drugič pa zato, ker se takemu obrazu kakoršen je tvoj, najbolj pristoja gospo. sko krilo.“

In v Anici se je v istem trenutku porodila želja, imeti enako krilo, kakor Toničeva. In potem bi prišla po dolgem času pogledat domov, pa bi se zanjo prav tako ozirali, kakor za Toničevo danes. Zlasti pa bi se morda nekdo . . .

Anica se je vstrašila misli, ki ji je nehote prišla in naglo je vprašala Ivanko:

„Pa dolgčas ti ni bilo?“

„Dolg čas — hi hi. — Po kom neki. V mestu človeku niti ne pride na misel, da bi se dol-

gočasil. Toliko dela in pa — tudi mnogo zabave —“

In Ankina radovednost je vedela dovolj.

Mlakova Franica in Dneljeva sta molčali.

Potem pa je pristavila Nežika:

„Kedaj pa pojdeš Ivanka?“

„Kedaj? Za mesec dni.“

„Pa imaš toliko časa?“

„Kaj pak. Gospoda je šla na zrak v Opatijo, jaz pa domov.“

„A tako!“

Prišle so do vasi. Toničeva se je vstavila v vasi pri domači hiši, Mlakova, Dneljeva in Anica pa so hitele dalje proti domu.

Molčale so vse tri. Anica je razmišljala, Nežika se je jezila, Mlakova Francka pa je le redko bila pri dobri volji. Pri cerkvi so se ločile nekam hladno, mrzlo. Le Francka se je pri slovesu nasmehnila Anici in ji požugala s prstom.

II.

Zunaj vasi na samoti je stala napol stara, s strohnelimi deščicami pokrita hišica. Bršljan jo je bil obdal od vseh strani. Na gosto jo je prepletel in njegove pohlepne mladke so iskale prostora, kamor bi se oprijele. Iz zelenja se je tuintam pokazala lesena, iz robotih brun sestavljena stena, nizka okenca in od dima okajena, razpokana vrata.

Takoj na voglu hišice je stala krepka z mahom obraščena jablana. Skoro nad vso hišico je razprostirala svoje široke, kljukaste veje. Njene skrajne mladike so se dotikale slemen in dalje doli starikave strehe. Zdelo se je, kakor bi hotela jablana objeti kočjo in jo varovati raznih nezgod. Nad kočjo pa se je širilo nebo čisto in jasno, kakor vodica v skalnati strugi.

V ospredju pred hišico se je raztezala podolgovata ravnica, posejana s pestrimi gozdnimi cvetkami. Od dveh strani so obdajale ravnico visoke jelke. Med njimi se je tuintam prerila bledostebla breza, ali javor, krivovejnata bukev, pri tleh pa leskovo in brinjevo grmičje, trnje in hrastičevje.

Hišica je bila dosmrtna lastnina Mihevca, ki je lesaril po knežjem gozdu. Ni imel bogve kako prijetnega in lahkega življenja. Dan za dnem v roki sekuro in plenkačo,*) da vsa dlan otrdi vsled debelih kožnatih žuljev, to ni tako lahko. A onemu, ki je navajen takega napora, že odkar se je dobro spravil na noge, ne dela posebnih težav.

Pred hišico, na neobtesanem hrastovem brunu je sedel neke nedelje popoldne Mihevec in kadil

*) sekira za obtesavanje tramov.

iz kratkega vivčka. Že iz načina, kako je kadil, se je videlo, da je bil zadovoljen. Tako-le desnico je položil na kolena in naslonil nanjo komolec svoje levice z vivčkom. Starikavi, gladkoobriti lici sta se kar zasvetili, kadar je prav na polno potegnul. Da zadovoljen je bil. Vesel je bil svoje kočee, vesel svoje Anke, vesel te mirne, gozdne tišine, ki ga je vedno obdajala, ali doma, ali pa v gozdu, ko je razbijal vrhove in klestil grče.

Tako prijetno se mu je zdelo včasih, ko je razbijal stare vrhove hoj, ki so ležali po tleh. Tako tiho in mirno vsepovsodi, samo gostolenje ptic, samo šumenje in vrhljanje smrek, hoj in listovcev, samo udarci njegove sekire so motili gozdno tišino. In tedaj so se mu misli zbirale bogvekod, in tedaj so se mu včasih vračale v preteklost, v mirno življenje, ki sta ga imela z ranjko Apolono. No res, da mu sedaj sicer ni dolgčas, saj je hči Anica, živa Apolona v mladih letih, tudi pri njem; a tako-le, kakor je bilo včasih, pa le ni. Dozdevalo se mu je, kakor bi Anica ne bila zadovoljna, kakor bi jo nekaj vleklo stran; kakor bi opravljala svoje vsakdanje delo nekam površno, brezmiselno, brez pravega veselja. In v očeh njenih je ležala že nekaj časa sem neka otožnost in pobitost. Bogve neki zakaj, — bogve.

Mihec je razmišljal, pa nič pravega mu ni prišlo na um.

Pipica mu je hotela ugasniti. Vlekel je, vlekel, pa ni šlo. Sprva je šlo tako dobro, najbrže bo tobak moker, pri koncu je že z njim. Vstal je, pobral bilko in drezal po pepelu mrmraje: „bo že za silo“. Nato je pogledal, če so vrata zaprta in potem je odhajal počasnih korakov proti vasi.

Mejpotjo je srečal Anico ki je prihajala po stezici iz gozda.

„Hoj kmalu pridem. Pa doma mi bodi, da veš!“

Kaj mu je Anica odgovorila, že ni oče slišal. Zamislil se je. Počasnih, premišljenih korakov je stopal po stezi. Nogi pa sta se mu zapletali ob travnate bilke ob robidovje, praprot in nizko grmičevje, ki je raslo ob poti.

Po trati pa so crlikali murni, letali raznobarni metulji, brenčali čmrlji in buče.

Mihevc pa ni opazoval bogatega in polnega življenja krog sebe, saj ga je gledal in opazal dan na dnem.

III.

Mihevčeva Anica je odprla vrata in hitela lahnih korakov pod cvetočo jablano. Naslonila se je ob drevo in se ozrla proti vrhu, ki ga je odevalo kakor sneg belo, spodaj zardelo cvetje. Od cveta do cveta so letale bučelice, ki so pridno

iskale medu. Tuintam so se nekoliko odpočile, skrile glavico v cvetni čaši in zopet odletele.

Višje je uhajal Anici pogled na male, skoro prozorne oblačke, ki so plavali po neizmerni, tako globoko modri nebesni planjavi. Primerjala jih je belemu, v vetru lahno zibajočemu se cvetju. In zdelo se ji je, kakor bi se oblački rogali cvetju, da ne more v svet, vedno naprej, naprej — kakor oni.

In ko jih je opazovala, pa ji je legalo v srce neko teženje, neko doslej neznano hrepenenje po nečem. Po nečem? Ni vedela odgovora. Tedaj se je je bilo že lotilo, ko je Toničeva Ivanka pripovedovala o mestu, tedaj, ko je primerjala svoje krilo z njenim volnenim. Ni ji hudega pri očetu; res, na samoti sta, a vendar — tako-le krilo, tako obleko bi pa rada imela. Pa, da bi šla stran od očeta? Ne — ne more jih pustiti same. Kaj bi počeli? — In vendar krilo? Zraven pa vendar tako sama. Njene vrstnice doli v vasi so vedno lahko skupaj tako-le v nedeljskih popoldnevih v mraku. Potem pridelo fantje, pa se ustavijo pri njih, se pogovarjajo in dražijo. Včasih pa se srečajo oči.

Jezno je stresla s svojo rumenolaso glavico, kakor bi se hotela otresti nadležnih misli. Domislila se je nečesa. V vasi je bila pred Mlakovo hišo in pa Francka Mlakova, Lokcova Anica, Dneljeva Nežika in Franckina sestra Urša. Pele so. Pred njimi pa so stali domači fantje. Klemenčev, Bečajev, Žlincov, grajski lovec Pavle in še nekaj drugih. Eni so spremljali njihovo petje, drugi so se pa pogovarjali. Sama pa si ni upala nikamor pogledati. Tako nekam tuja se je zdela tukaj. Kar molčala je, pa v tla gledala. Potem pa je dvignila oči in pogledala še le po dolgem času. Dotlej še ni bila nikoli z njimi v družbi. Njene oči pa so obvisle na lovcu Pavlu, ki je stal nji nasproti in se pogovarjal z Mlakovo Uršo. In tedaj je videla, da je Pavle lep človek. Kako jo je bilo sram, ko jo je tudi on pogledal. Tako nekam čudno jo je izpreletelo po životu in pa zardela je prav do ušes. Kar vstala je in dejala Urši, naj ji pokaže novo blago za obleko. Ni je sicer dosti skrbelo to blago, a izgovor je bil, da bi zakrila svojo rdečico.

Da, tako je bilo zadnjič in pa še to je tudi opazila, kako borno je bila ona oblečena v primeri z Mlakovo Francko. Kar sram jo je bilo.

* * *

Tam ob robu ledine, nedaleč od kočee pa je že dolgo časa slonel lovec ob starikavi bukvi in opazoval Anico, ki je tako zamišljena slonela ob drevesu. Nagajivec je bil ta lovec Pavle, ki je rad ponagajal komu, zlasti takim le deklicam, kakor je Anica. Prijel je puško in se ozrl na okoli. Gorj

na jablani se je kričé podila jata vrabcev. Naglo je ustrelil in stopil za široko deblo.

Anica je preplašena pogledala na okoli, a ni videla ničesar. Le vrabci so z glasnim vriščem odleteli proti vasi in cvetje se je vsulo po zeleni trati, kakor bi snežilo nekaj hipov. Le gori nad bukvo so se vlekli oblaki dima.

Bogve kdo je streljal, je razmišljala Anica. Pavle? Težko da bi, saj ima dela v gozdu dovolj. In če je, zakaj? Da bi jo ostrašil? — Zakaj ravno njo? — Ej, ni bil Pavle, meni se zanjo. Stopila je v kočó in zaprla vrata za seboj.

Lovec Pavle pa je še nekaj časa stal tam in zrl nepremično proti jablani, kakor bi pričakoval, da se mu zopet prikaže oni lep prizor — potem pa je nekam zamišljen odšel po gozdni stezi proti domu.

IV.

Lepo pomladansko jutro je bile. Skozi gosto vejevje v gozdu se je kradel žarek pri žarku, trepetal in lesketal kakor zlata, med vejevjem preprežena nitka in se spuščal mimo mahovitih debel do tal, pogledal radovedno pod mah in rastline.

Doli v Škocijanu pa je šumel potok po skalovji in se izgubljal v skalnati Škocijanski votlini. Njegovi valčki so se zaganjali v kamenje obraščeno z mahom in voda se je drobila v tisoče in tisoče nežnih v solncu se iskrecih kapljic in žuborela in šumela, kakor bi se hotela še nekoliko razvedriti in poigrati na so'ncu, predno izgine v temnem žrelu podzemeljske jame.

Med šumenjem vode pa se je čulo glasno erlikanje penic, veseli žvižgi senic, enakomerni udarci detalovi, razborito in nagajivo petje črnoglavk ali pa zoperno hreščéč šojin glas.

Mihevec pa je ogledoval ne daleč od podrte kapelice sv. Kocijana oprt ob sekiro, s pipico v ustih, kje bi se lotil grčavega in vejnatoga vrha, ki je ležal pred njim. Nato pa je iztrkal pepel iz vivčka in si opljunil roko.

Enakomerno v odločenih presledkih se je razlegal jek sekirinih udarcev po gozdu. In ta glas se je lovil v votlini, odbijal od temnih skalovitih sten in se naposled izgubljal med šumenjem vode.

Mihevec je nekoliko prenehal. Segrel se je bil. Slekkel je suknjo, zavihal pri srajci rokave pa zopet iznova zasekal vejo pri vrhu. Tako je bil zaverovan v svoje delo, da ni opazil lovca, ki je prišel prav do njega.

„Ste pa zgodaj pridni, zgodaj.“

„O Bog daj, Pavle! Kaj pa čem? Kdor zgodaj vstaja, mu kruha ostaja, pravijo. No, meni ga ne ostaja sicer, manjka pa tudi ne. Doma

me ne trpi v postelji, pa je. Kam pa si namenjen, kam?“

„Gori za ževške žage, v oni Dragarjev laz, grem gledat za jazbine.“

«Aha, kje? Pa za jazbeca tudi, ne?» se je namuzal Mihevec.

„No, kaj pak. Nekaj časa so pa res predrzni ti tatinski lovci, pa ne bo dolgo.“

„Pavle ne bodi prehud. To so ti vragovi. Jaz se spominjam, ko sem bil še poba pri 12 letih, so starega Bundo, onega iz Ivanjega sela, ustrelili. Leta 92. pa Petra Kunca, to tudi veš. Kdo, še danes nihče ne ve.“

„Veste, Mihevc, pa se jih le nič ne bojim.“

„Pavle, mlad si še. Res, dečko si, kar je res je res. A zrno zadene tudi zadaj.“

In Mihevec si je opljunil roki, prijel sekiro in iznova so se začeli enakomerni udarci. Pavle pa je prižvižgal psu in se odpravil po poti „za brinjem“ proti „ževškim žagam“. Mihevec pa je pogledal za njim in zamrmral:

„Škoda ga je. Ni napačen fant, ta-le Pavle. A prehud je. Kar zmanjkalo ga bo enkrat. Saj poznam Zadolce in Zajezerce. Ne boje se ne hudica ne briča. Za počen groš bi prodali svojo dušo. Vsi neumni so za lov. Zraven pa pretkani.“

Udarec za udarcem se je vrstil, grča za grčo je odletavala in že par vrhov je bil obsekal in očistil. Solnce ga je žgalo, pot mu je lil raz obraz. „Saj nisem konj —“ si je mislil Mihevc in sedel na obsekan vrh, da se odpočije. Tedaj pa je zaslišal veselo in živahno petje, ki se je čulo po poti ob rebri nizdoli.

«Ko ptičica sem pevala,

veselje rajsko vživala.

Oh, zdaj, pa zdaj in nikdar več,

veselje vse že preč, je preč.»

Tako čisto, tako jasno in pa tako v dušo segajoče! Ej, dobro je poznal Mihevec ta glasek in to petje. Samo njegova Anica ima tak glasek. In pa tako lahko je znala zategniti koncem kitice:

«Veselje vse je preč —»

„Šment, zna pa, zna, ta moja Anica. Res, kakor moja rajna Apolona. Sicer pa, njeno veselje še ni preč. Saj ga še ne pozna. Še-le začela je je izpoznavati.“

V tem pa se je razmaknilo vejevje za njim in na ves glas se mu je nasmejala njegova Anica.

„Hi, hi — očka, pa sem vas slišala kako ste me hvalili, hi, hi. Tako glasno! Saj bi vas morala slišati prav doli pod mostom, ko voda šumi, hi, hi.“

Tako jasno in čisto se mu je smejala in zraven tolkla z rokama, da se je Mihevcu zdelo, kakor bi se vrnila njegova mladost in z njo ranjka

Apolona, ko mu je med smehom pripenjala šopek za vojaški nabor. Ej, kje so časi?! Nehote je vzdihnil.

„Kaj, bo že poldne?“ je vprašal.

„Za eno uro še-le.“

„Zakaj si pa tako zgodaj prinesla južno?“

„Rada bi šla popoldne k Mlakovim.“

„Tja? Pa bi ne šla rajše drugam? Od Francke se ne boš kaj prida naučila.“

»Zakaj ne?«

„Glej no. Saj si prav zadnjič pripovedovala, da hodi v rokavicah plet korenje, odkar je prišla iz Ljubljane, ali se ne spominjaš več?“

Vem da. Sedaj pa ji niti ni treba delati na polju. Mati ji je kupila šivalni stroj — pa doma sedi in šiva. Samo Urša obdelava polje.“

„Ali pa zna šivati?“

„Že more znati, sicer bi ne imela stroja. A to še ni vse. Tudi citre ima!“

„Beži, beži — ha ha!“ Kmečka donda, pa citre —“ smejal se je Mihevc na vse grlo in južinal.

„Pa solnčnik, mrežnato ruto in gosposko obleko, mu je naštevala Anica hudomušno.“

„Pa greš t'a?“

„Kam pa naj grem?“

„Rajši doma ostani — pa šivaj ali pleti ali kar hočeš delaj. Boljše bo zate.“

„Zmerom bom doma! — Druge smejo, kamor hočejo“, lahko je našobila ustni in se obrnila v stran.

„No, saj ni tako hudo — pa pojdi,“ se je brž udal oče. Preveč jo je imel rad, da bi ji ne dovolil.

Anica pa še ni bila dobra.

„Ti!“

Anica je trgala listje z leske.

„Pavle je bil tukaj.“

„Lovec?“ se je radovedno obrnila Anica k očetu.

„Da.“

„Kaj pa je povedal.“

„Nič posebnega. Le to se mi ne zdi prav, da hoče tatinske lovce na vsak način iztakniti. Premalo je previden. Še ustrelili ga bodo.“

„Mislite?“

„I, no, če jih ne bo pustil lahko se mu primeri.“

Anica je umolknila. Nek čuden nemir se je je lotil, pri misli, da bi se Pavletu kaj žalega zgodilo. Ni vedela zakaj. Sicer pa zakaj se vznemirja radi Pavleta? Meni se on zanjo — čemu naj bi se ona potem? Tako ravnodušno gre mimo nje, ogovori jo, nasmeje se ji, a tako stori vedno, kadar sreča katero izmed njenih vrstnic.

Res neumno bi bi'lo, da bi se radi njega vznemirjala.

Ko je Mihevec odjužnal, je vzela koarico s prazno posodo in odhajala po poti proti domu. A pela ni več, pot je bila prestrma.

Mihevc pa si je prižgal pipo in zakadil. Potem pa se je lotil dela, da mu je znoj oblival čelo, in da so grče letele na vse strani.

(Konec prihodnjic.)

Umrla mamici.

Za vernih duš dan spevala M. Čopi.

*Vzgojila skrbno zadnji cvet
sem si v samotni, tihi sobi,
da lepšala bi danes grob,
najdražji grob med vsemi grobi.*

*Na grobu si napravim vrt
in s cvetjem ga bom ogradila,
pa svetle lučke tam prižgem,
s solzami ga bom poškopila.*

*Saj drugi vrt je moj razpal,
jesen ga mrzla je razdrla,
in duh je moj otožen, strt,
odkar si meni mati umrla.*

*Dobrotni materi otrok
so vrstice te posvečene,
ki za teboj zdihujejo
sirote tužne, zapuščene.*

Nasveti dekletom,

ki potujejo služiti v Aleksandrijo.

1) **Ne potujte same**, temveč pridružujte se že na parniku kaki Slovenki, ki je že bila v Egiptu. Posebno v jeseni se vračajo take Slovenke iz domovine zopet v Egipt.

2) **Ne zaupajte neslovenskim posredovalcem**, ki Vam ponujajo imenitne službe, ker so le najemniki zloglasnih hiš.

3) **Zaupajte slovenskim ljudem** o katerih veste, da so pošteni. Sedaj imenujemo tri poštene Slovence, ki v Aleksandriji sprejemajo slovenska dekleta v varstvo in jih obvarujejo nevarnosti. a) Jožef Rijavec, služabnik v Franc Jožef-ovem azilu v Aleksandriji, b) Rok Komel, c) Janez Mask.

Ti možje prihajajo sedaj (1906) k parnikom v luki ob pondeljkih; zato uredite potovanje tako, da pridete v Aleksandrijo ob pondeljkih.

4) **Zavod** za slovenska dekleta (in sploh za avstrijska) je Franc Jožefov azil (zavetišče) v Aleksandriji. Vplača se za dan 1½ frank za hrano in stanovanje (1 frank=90 vin.=12 malih pijastrov = P. c. Pri Komelu in Masku 2 franka.)

5) **Oglasite se v Aleksandriji** precej, ko pridete tjakaj, pri tamošnjem slovenskem dušnem pastirju. (Samostan Sv. Katarine v Aleksandriji). Sedaj (1906) Č. G. Pater Benigen Snój.

6) Stopite v „krščansko zvezo Slovenk“ in redno prihajajte na shode.

7) Pišite pogostoma domov.

8) Ostanite v tujini pobožne in verne.

9) Ostanite, kar je še bo je, doma in ne jadrajte za nepoznano srečo na slepo.

10) Čim bliže domovine, tem bolje.

Tržaška noša pred 700 leti.

Naša društva.

Slovenska moška Marijina družba v Trstu bode imela dne 4. novembra ob 9 uri zjutraj odbovo sejo in popoldne ob 1 uri in tri četrt mesečni shod v cerkvi Sv. Antona Novega. Število udov raste. Pevci bodo nastopili zopet z novimi pesmimi.

Slovenska ženska Marijina družba v Trstu bode imela dne 1. novembra svoj redni mesečni shod. Kakor vedno gotovo privre tudi na ta shod mnogo naših vrlih deklet in žena. Naša družba ima sicer mnogo zunanjih nasprotnikov, žalibog tudi v vrsti takih, ki bi se morali veseliti takih pojavov slovenskega življa v Trstu. Ali družabnice se zavedajo svoje pravične stvari. In to bode ob vsakem nasprotovanju dajalo Marijini družbi moč in vstrajnost.

Zavod sv. Nikolaja v Trstu. Tombola se je vršila dne 14. t. m. ob mnogobrojni udeležbi. Med mnogimi drugimi dobitki je bil stroj za izdelovanje nogavic. Dekle, ki ga je dobila, ga je zopet darovala zavodu. Tako nas čaka pri prihodnji tomboli, katero že pravočasno oznanimo in pri kateri se bo šlo za ta stroj in še za druge — kakor se pripoveduje — dragocene stvari, mnogo zabave in smeha.

Slovensko katoliško izobraževalno društvo v Trstu ima stalne prostore v najemu v ulici S. Francesco d' Assisi št. 15. I. nadstropje. Dne 23. t. m. je imel odbor svojo sejo pri kateri je bil določen za prostore kat. sl. izobr. društva poseben oskrbnik, ki bode tudi stanoval tamkaj.

Župnijska knjižnica pri sv. Jakobu v Trstu. Knjige in denarne prispevke se lahko pošilja tudi na župnijski urad pri sv. Jakobu v Trstu.

Bratovščina Sv. Cirila in Metoda v Trstu bo imela dne 28 t. m. ob 4 uri in pol pop. v šolskih prostorih „Via Giuliani“ svoj občni zbor.

Društveni koledarček slov. kršč. socialne zveze za l. 1907 bo kmalu izšel. Kdor si ga misli kupiti, naj se oglasi v našem uredništvu. Tak koledarček je za sedanje čase preimeditne važnosti, zato ga vsem prav toplo priporočamo.

Književnost in umetnost.

Družba sv. Mohorja šteje letos 81.979 udov, t. j. 1593 manj nego prejšnje leto. Nazadovali smo torej nekoliko, a vendar se je skupno število Mohorjanov še vedno ohranilo na častni višini. Naj bi ostalo i v bodoče tako!

Razmerje udov po posameznih škofijah oziroma krajih nam kaže ta-le pregled:

1. Goriška nadškofija	9215 (— 221)	udov
2. Krška škofija	6173 (— 265)	„
3. Lavantinska škofija	25024 (— 658)	„
4. Ljubljanska škofija	32640 (— 678)	„
5. Tržaško-koperska škofija	4392 (+ 36)	„
6. Sekovska škofija	461 (— 52)	„
7. Somboteljska in druge ogrske šk.	265 (+ 21)	„
8. Zagrebška nadškofija	479 (+ 11)	„
9. Senjska in druge dalmatinske šk.	346 (+ 55)	„
10. Poreška škofija	107 (— 24)	„
11. Djakovska škofija	78 (— 8)	„
12. Bosniške škofije	213 (+ 9)	„
13. Videmska nadškofija	234 (+ 4)	„
14. Razni kraji	364 (— 48)	„
15. Amerika	1771 (+ 253)	„
16. Afrika in Azija	217 (— 38)	„

Vkup 81979 (— 1593) udov.

Številka v družbenih „zlatih bukvah“, v katere se vpisujejo na novo vstopivši udje, je narastla do 259.194, torej je vpisanih 7210 novih udov.

491.874 Mohorjevih knjig bo torej letos romalo med Slovence! Če dodamo to število onemu prešnjih let, pridemo do števila **10.800.934 knjig**, reci deset milijonov, osemstotisoč, devesto ter štiriintrideset knjig, katere je družba samo kot letna darila svojim udom razdelila od svojega obstanka sem. Pri tem pa niso všteta mnoga poznejša naročila, ponatisi itd.

Dne 10. oktobra smo začeli razpošiljati letošnje družbene knjige in prizadevali si bomo, da častiti udje dobijo knjige najprej ko mogoče. Odpravili bomo zaboje s knjigami po tej-le vrsti:

Škofije: 1. Goriška, 2. Tržaška, 3. Lavantinska, 4. Ljubljanska, 5. Krška, 6. Amerika in Afrika 7. Razni kraji.

Cenjene gospode poverjenike, katerim se knjige pošiljajo, nujno prosimo, naj takoj, ko dobijo „avizo“, pošljejo po nje na pošto ali želez-

niško postajo, da ne bode sitnih reklamacij, k povzročujejo samo zamudo in nepotrebne stroške. Poštne stroške morajo čast. poverjenikom povrniti posamezni udje.

One gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbeni tiskarni, prosimo, naj čim preje pošljejo po nje, da nam zavoji ne zastavljajo prepotrebne prostora. O d b o r.

Knjižica „**Na ples**“ bo dotikana v drugi izdaji do 8. novembra. Do tedaj prosimo potrpljenja. Kako zelo se je knjižica priljubila, priča dejstvo, da imamo, odkar nam je pošla prva izdaja, že nad 500 novih naročil. Da se knjižica zelo razširi med ljudstvo, ji ostane cena tudi sedaj v drugi izdaji nespremenjena: 30 vinarjev.

Drugi seznam antikvaričnih (starih, rabljenih) knjig je izdala katoliška bukvarna v Ljubljani. Dobi se na zahtevo menda brezplačno. Obsega zapisnik posebnih knjig, ki se le redkokje dobe (raritete), drugič takih knjig, ki se sploh ne dobe več nove, in tretjič knjig iz sedanjega slovstva za skoro polovico prvotne cene.

Mnoge knjige so vezane in broširane v antikvarijatu; pri takih je navedena samo cena za broširan izvod, vezavo se priračuni s prav malim zneskom samo tam, kjer je ista popolnoma nepoškodovana. Knjige so z malimi izjemami dobro ohranjene in večidel tudi nerabljene. Antikvarične knjige se morejo oddajati le proti takojšnjemu plačilu. Na naročila, ki bi došla prepozno, oziroma ki se bodo nanašala na vže prodane knjige, ne bo odgovora. Poština se priračuna naročniku.

„**Leposlovna knjižnica**“. Konečno smo dobili v roke toliko zaželjeni prvi zvezek „Leposlovne knjižnice“, na katero smo opozarjali svoje čitatelje že v zadnji številki. Reči moramo, da je „katoliška bukvarna“ izpolnila dano besedo in poskrbela lepi vsebini tudi lepo zunajnost. Tisk podružne katoliške tiskarne v Postojni je kaj ličen. Prvi zvezek obsega najbolje delo francoskega pisatelja Bourgeta: „Razporoka“. Leposlovno knjižnico toplo priporočamo vsem omikancem, ki bi se radi seznanili z najboljšimi deli raznih narodov. Cena broširanega zvezka K 2.—, vezanega K 3.—, po pošti osem vinarjev več. Naroča se v katoliški bukvarni v Ljubljani.

Nagrobnice. Uredil Frančišek Marolt, učitelj. Cena vezanemu iztisu 1 K 40 h, s poštino 1 K 50 h. V Ljubljani izdal in založil ureditelj. — Ta knjižica, ki je izšla v jako lični in priročni obliki v jako razločnem kamnotisu, zasluži, da jo priporočimo prav toplo vsem društvenim zborom. Saj ravno društva pridejo največkrat v položaj, da zapojo umrlim članom ali odličnjakom na grobu, in kadar pride nenadoma tak slučaj, so v največji zadregi, ker nimajo takoj pri roki pripravnih skladb.

Tudi izbora pesmi je bila prav majhna. Maroltova knjiga pa je odpravila ta nedostatek. Tu je 26 zborov — torej dovolj izbire. Poleg že dozdej znanih zborov je več doslej še pri nas čisto neznanih. Zlasti moramo opozoriti na sedem novih Foersterjevih zborov, ki se bodo brez dvoma kmalu priljubili. Jezik je jako lep in oglašen — zasluga g. dr. Pečjaka. Pripravna oblika, izborna vsebina, nizka cena — vse to torej priporoča Maroltove „Nagrobnice“ vsem našim zborom kar najtopleje.

K o l e d a r č e k .

Oktober.

28. **XXI pobinkošna nedelja.** (Evangelij. Prilika o kraljevem računu.) Simon in Juda, ap.; Fidelij, muč. — 29. ponedeljek. Narcis, škof; Hijacint, muč. — 30. torek. Klavdij, muč.; Marcel. — 31. sreda. Volbenk, škof; Lucila dev. — *Danes je post in zdržek mesnih jedij.*

November

ima 30 dni. Dan se skrči za 1 uro 12 minut.

1. **četrtek. God vseh svetnikov.** — *Danes je ščep ob 5 uri 43' zjutraj. Imeli bomo jesensko vreme.* — 2. petek. **V Trstu Sv. Just,** drugod: *vseh vernih duš dan.* — 3. sobota, **V Trstu** vseh vernih duš, Viktorin, šk. m.; Hubert, šk.; Ida.

4. **XXII pobinkošna nedelja.** (Evangelij: Dajte cesarju, kar je cesarjevega.) Karol Boromej, šk. — 5. ponedeljek. Caharija; Vitalij, muč. — 6. torek. Lenart, op.; Sever šk. m. — 7. sreda. Prosdocim, šk.; Engelbert, šk. — 8. četrtek. Bogomir, šk.; Deodat, muč. — 9. petek. Božidar, muč.; Orest, muč. — *Danes je zadnji krajec ob 10 uri 42' dop. Dež in veter.* — 10. sobota. Andrej Avelinski, sp.; Trifon, muč.

Kaj pravi politika?

Avstrija-Ogrska. Velike izpremembe so se izvršile te dni v vodstvu vnanje politike naše države. Grof Goluhovski, ki je vodil dvanajst let zunanje ministrstvo je odstopil, na njegovo mesto pa je imenovan dosedanji poslanik v Petrogradu baron Aerial. Vzrokov padcu Goluhovskega je več. Znano bo čitateljem, da je lansko leto v času ogrske krize vsprejel cesar jako mrzlo voditelje ogrske koalicije. Ogrji so obdolžili Goluhovskega, da je on temu kriv, zato mu tega ne morejo odpustiti in so ga že v zadnjem delegacijskem zasedanju napadli, a nezaupnice mu na prigovarjanje ministrstva niso izrekli. Ker se sedaj bliža zopet delegacijsko zasedanje, je Goluhovski zahteval od ogrskega ministrstva garancijo, da ne bo napadan od ogrskih delegatov. Ker mu vlada te garancije ni mogla dati, se je Goluhovski ustrašil ter sramotno bežal iz bojnega polja. Goluhovski pa je sploh imel nesrečno roko; kamor je prejel, pa je vse zmešal. Nekdaj so balkanski narodi sta-

vili veliko upanje razun v Rusijo še posebno v avstrijsko monarhijo, upali so, da jih ta reši. Bolj ugodne prilike pa to zaupanje si utrditi in ga razširiti ni kot sedaj, ko je Rusija tako diskreditirana in ima sto drugih opravkov doma. Goluhovski pa je stvar tako zavozil, da je danes Avstrija na Balkanu najbolj sovražena vlada, in da si je znala celo Italija pridobiti več vpliva. Opozarjamo le na boj, ki ga bijeta Avstrija in Srbija. Goluhovski je pa bil tudi v politiki z Italijo in drugimi državami nesrečen, zato pač nihče ne žaluje za njim in bere se celo, da vlada med balkanskimi narodi veliko veselje zaradi njegovega odstopa. Da bi to veselje bilo trajno, zato naj poskrbi Goluhovskega naslednik. Odstopil je tudi državni vojni minister general Pitrajh. Na njegovo mesto pa pride dosedanji minister za deželno brambo Šonajh. Kot* vzrok odstopu ministra Pitrajha se navaja to, da ogrska vlada ni hotela dovoliti v povišanje vojaškega kontingenta. Odstopi tudi grof Bek, šef generalnega štaba torej mož, na katerega ramah sloni vodstvo vojske. Ta pa odstopi, ker je prestolonaslednik pri zadnjih vojaških vajah v Dalmaciji bolj pohvalil mornarico kot armado. Bekov naslednik bo Pitrajh ali Piontek. — Odsek za volivno reformo je prišel do najtežje točke, do dvetretjinske večine. Nemci hočejo nameč, da se zamore v prihodnje predrugaciti volivne okraje le, če v to dovole dve tretjini poslancev. Z Nemci drže Poljaki. Proti pa so Čehi, Jugoslovani, Rusini, socialni demokratje. Nemci nočejo odnehati, naši pa tudi ne. Vlada je predlagala kompromis, istotako tudi poslanec Malfatti, toda do sedaj še ni prišlo do sporazumljenja. Vlada sili, naj se hitro dela, ker je še mnogo drugih važnih toč za rešiti, zlasti podržavljenje severne železnice, ali delo le ne gre naprej. —

Drugi kraji. Ministerski predsednik francoski Sarrien je odstopil, pravijo, da zaradi zdravja. Njegov naslednik kot min. predsednik je Klemensó. Ta je obdržal večino prejšnjih ministrov zlasti je hotel imeti Brianda, ki je napravil znano proticerkveno postavo. Kot vojaškega ministra si je privzel znanega Pikarda, ki je zagovornik izdajalca čifuta Dreifusa. Ustanovili bodo pa še novo delavsko ministerstvo. — Zgledi vlečejo. Poročajo, da hoče tudi »katoliška« Španska posnemati Francoze v preganjanju cerkve in redov. Bomo pač gledali, če se bo posrečilo tej bankrotni državi strmoglaviti Petrovo skalo.

NOVICE.

+ **Prevzvišeni gospod škof** se je povrnil v soboto iz Dunaja, kjer se je bil vdeležil posvetovanj avstrijskih škofov.

+ **Zbrani avstrijski škofje** so čestitali francoskim škofom, ker se tako hrabro bojujejo za pravice sv. cerkve. Pariški nadškof se je na to zahvalil v posebnem pismu na dunajskega nadškofa.

+ **Plače duhovnikom.** Bliža se torej vendarle konečno postava, po kateri se bodo nekoliko zboljšale plače duhovnikom. Določene jih je osem petletnih doklad po 100 K. Vsak duhovnik bo, ko stopi v veljavo nova postava, dobil kvinkvenije (petletne doklade) vseh svojih dotedanjih službenih let, torej bo duhovnik, ki služi že 40 let, dobil 800 K takoj, ko stopi v veljavo nov zakon. Toda postava stopi v veljavo stopnjema: s 1. januarjem 1907 ima vsak pravico le do tretjine novih doklad, s 1. januarjem 1908 do dveh tretjin, s 1. januarjem 1909 do vseh doklad. Kvinkvenalne doklade se bodo takoj vračunale v penzijo. Že vpokojeni duhovniki pa ne dobe nobenega izboljšanja.

+ **Nov odvetnik na Voloskem** je Dr. Jurij Črvar.

+ **Premeščenja.** Voditelj ljudske šole v Škednju Ivan Sovič je premeščen na ljudsko šolo v Rojanu, voditelj ljudske šole v Bazovici Ivan Daneu pa na ljudsko šolo pri sv. Ivanu.

× **Nagla smrt.** V petek ob 10. uri predpoldne je umrl nagle smrti občeznani pismonoša Ivan Marija Zuljan iz Rojana. Pogreb se je vršil v nedeljo ob 2. uri in tri četrt popoldne iz mrtvašnice pri sv. Justu v cerkev sv. Jakoba in potem na pokopališče.

× **Sprevodnik ponesrečil,** Dne 13. t. m. zjutraj je padel pri postaji „Podmelec“ prvi sprevodnik pod osebni vlak ter se ponesrečil. Nesrečnemu je zdrobilo obe nogi ter so ga prepeljali v goriško bolnišnico.

× **Star dijak študira** na novomeški gimnaziji v sedmem razredu. Ta je umirovljeni orožniški stražmešter g. Anton Bratkovič, star 44 let. Vstopil je v omenjeni razred ta teden in je reden učenec.

× **Nove vojne ladje.** Uprava vojne mornarice bo izdelala, kakor se govori, najbrž v tržaški ladjedelnici tri nove oklopne križarke. Vsaka ladja bo imela po 14.000 tonelat in poleg več manjših tudi 4 velike topove. Nove ladje bodo plovile z brzino 28 milj na uro, a vsaka bo stala 38 milijonov kron. Razun tega namerava uprava zgraditi tudi še nekoliko rušilcev torpedov.

× **Prestolonaslednik in mornar.** Naše vojne mornarice dozdej niso dovolj upoštevali. Celotni višji krogi se niso ozirali na mornarico. Znano je, da je padel celo v nemilost viški junak Tegetthof, ker je zahteval, da naj pomnože mornarico. Tegetthof je bil tako nevoljen, da je hotel zapustiti Avstrijo in vstopiti v angleško službo, kjer bi ga bili gotovo sprejeli z razprostrtimi rokami, če ga ne bi bil zadržal nadvojvoda Albreht. Zadnji čas pa sodijo višji krogi, na čelu jim prestolonaslednik, drugače o vojni mornarici. Prestolonaslednik izraža v zahvalnem pismu Montecuccoliju zaradi manevra upanje, da se končno naša mornarica tako pomnoži, da lahko nastopi tudi ofenzivno nasproti sovražniku v Adriji. Kako se zanima prestolonaslednik za mornarico, dokazuje tudi sledeče: Skozi Gornje Štajersko se je vozil 3. t. m. neki mornar vojne ladje „Babenberg“. Na postaji Selzthal je vstopil v priprosto štajersko obleko oblečen gospod k oknu pri vagonu in se je začel razgovarjati z mornarjem. Vstopil je v voz III. razreda in sedel k mornarju. Vprašal je mornarja, kako so se mu dopadle letošnje vaje mornarice. Mornar mu je odgovoril, da so bile vaje vrlo zaminive, a naporene, ker so morali mornarji napeti vse moči zaradi prestolonaslednikove navzočnosti. Gospod je rekel nato: Tudi jaz sem si oglel poletne vaje in sem bil ukrean na eskadri. Rečem le, da so mi vaje jako dobro dopadle in da sem bil zelo zadovoljen z njimi. Nato se je začel razgovarjati z nekim medicincem, (ki študira zdravilstvo) ki je spoznal gospoda in ga nagovoril „Cesarska visokost“. Gospod je bil prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand. Mornar se je seveda prestrašil, hitro je poskočil in napravil frontni pozdrav po vojaških predpisih. Prestolonaslednik se je pa smejal in rekel: Ostanite na svojem sedežu in ne delajte kraval (ropota.) Bil sem tudi na „Babenbergu“, ali me niste videli, da me niste izpoznali? Mornar je pojasnil, da se je nahajal ob prestolonaslednikovi navzočnosti v stolpu za topove, kjer ni imel časa, da se zanima za dogodke na krovu. Nato je potapljal prestolonaslednik mornarja po ramah in mu rekel: „Bravo! Takih ljudi potrebujemo, ki se zanimajo le za svojo dolžnost in za nič drugega.“ Prestolonaslednik se je razgovarjal čisto priprosto z mornarjem in z ostalimi potniki do Rottenmanna, kjer je zapustil voz. Potniki so burno pozdravljali ljudomilega prestolonaslednika.

× **Iz Kozjega na Štajerskem.** Dragi čitatelji „Družinskega Prijatelja“, ne čudite se, da se oglašam skoraj v vsaki številki. Je že pač tako, da se pri nas vedno zgodi kaj novega. Nekateri čitatelji so me pisemlo opozorili, da naj le pridno poročam, ker štajerske novice jih silno zanimajo.

Če mi bode, gospod urednik dopustili, rad bom ustrezal njihovim željam.*) Zahvaljujem se za opozoritev in naklonjenost. Evo danes zopet nekaj novega.

Ponesrečil se je dne 9 oktobra vžtkar Mihael Brilaj na Bučah Kožuhali so pri mladem Francu Brilaju na skednju. Nesreča je bila, da je šel stari že ob 9. uri zvečer k počitku, pa skoraj za vedno. Iz skednja stopivši na mostovž je še zaprl vrata za sboj; stopivšemu predaleč je zmanjkalo stropa in tako je padel 4 do 5 metrov globoko na stroj, ki melje sadje. Domači so čuli nekó rjojenje, pa so mislili, da je v hlevu katero živinče zamukalo. Vendar so šli pogledat, pa — o! groza, našli so starega Mihaela Brilaja na tleh nezavestnega v krvi. Pol ure se ni nikamor ganil, bil je kakor mrtev. Spravili so ga v hišo in hitro poslali po zdravnika in duhovnika, ki ga je mazilil s svetim oljem. Govoril in gledal ni dva dni čisto nič. Vedno je krvavel skoz ušesa, nos in usta. Pretrgal si je menda nekaj glavnih žil in močno trčil tako, da bo težko več okreval. Ponesrečenec je bil blag mož in ožalujemo njegovo nesrečo. Bog se ga u mili!

Dne 11. oktobra se je ustrelil na Veterniku kozjanske župnije z revolverjem Jurij Kunaj zunaj na tra niku. Ko se je ustrelil v prsa, je še šel nekaj korakov naprej držeč revolver v rokah na kar se je zgrudil na tla. Rjovel in premetaval se je, da je bilo groza. Revolver je bil nabasan še s petimi patronami. K samomoru ga je privedlo brezbožno življenje in ženina zakonska nezvestoba, ker sta bila ločena že več let. Pokopali so ga v skriti kraj pokopališča br z duhovnika. Zopet žalostni vzgled, kam privede človeka brezbožno življenje zakonske nezvestobe. Resničen je pregovor, ki pravi: Kakoršno življenje, taka smrt. Bog bodi mi ostljiv sodnik njegovi duši!

Dne 14. oktobra po večernicah so blagoslovili preč. g. kanonik Janez Bosina novo prenovljeni križ s podobo križanega Jezusa na sredi mosta pri podružni cerkvi sv. Eme v Kozjem.

Ob koncu tega meseca dobimo knjige d užbe sv. Mohorja, ki jih že z veseljem pričakujemo. Naša lavantiska škofija je tretja na vrst. Ob tej priliki opozarj am vse Mohorjane, naj se spomnijo ob sprejemu knjig tudi na potrebno družbo sv. Cirila in Metoda z majhnim prispekom; 2 vinarja ni veliko, in to gotovo premore vsak.

Srčen pozdrav od *kozjanskega novičarja*.

× **Roparski napad na pismonošo z denarjem.** Dne 16. t. m. ob 8. uri dopoldne je bil 53 letni pismonoša Andrej Velikonja v hiši št. 11, ulica S. Nicolò napaden s sekuro v svrhu, da bi

ga napadalec oropal denarja, ki ga je imel v svoji torbi. Pismonoša je imel v svoji usnjati torbi poštnih nakaznic, čekov itd. v znesku 7900 kron ter je hotel v drugem in tretjem nadstropju omenjene hiše št. 11, v katere pritličju se nahaja restavracija Steinfeld, oddati dve poštni nakaznici. Ko je iz prvega nadstropja, kjer je hodnik zelo temen, hotel stopiti na stopnice drugega nadstropja, ga je nekdo od zadej udaril s sekuro po glavi. Pismonoša se je od straha, razburjenosti in bolečin zgrudil na tla; bil je pa še toliko pri zavesti, da je zamogel klicati na pomoč, vsled česar je napadalec zbežal. Velikonja je kmalo na to ustal ter se podal v prodajalnico orožja Anninger, kjer so mu za silo obvezali rano na glavi in ga dali s kočijo odvesti na zdravniško postajo. Zdravnik je konstatoval dve rani na zaglavju, ki pa nista globoki in nevarni. Velikonja je izročil denar, ki ga je imel v torbi zdravniku, ki je telefoniral na poštno ravnateljstvo, na kar je prišel po tni kontrolor ki je vsprejel denar in našel svoto popolnoma v redu. Na to je zdravnik ukazal odpeljati Velikonjo na njegovo stanovanje. Uradna kapa pismonoše ima o itne znake dveh udarcev z ojštrim orodjem. Sekuro, s katero je nepadalec hotel ubiti pismonošo, so našli na stopnicah v hiši ulice S. Nicolò št. 11. ter jo izročili policiji, ki zasleduje napadalca. Iz izjav vratarice in drugih oseb, ki bivajo v omenjeni hiši, ni jasno, je bil le en napadalec ali pa več. Neka priča je videla v onem času neko osebo visoke postave, popolnoma oblečeno v črno, s črnim trdim klobukom, ki je pribežala iz hiše. Od dveh poštnih nakaznic, ki jih je pismonoša imel oddati v hiši, je bil našeni znesek 4 kron. Pismonoša Velikonja je izjavil, da je bila omenjena nakaznica nalašč prirejena z namenom, da bi se ga izvedelo v temni hodnik one hiše in pa tam oropalo vsega zneska, ki ga je imel seboj. Enak slučaj kakor sedaj z Velikonjem se je pred t idesetimi leti pripetil na Dunaju, ki je pa imel huje posledice, ko je neki Francesconi umoril pismonošo Gugenbergerja ter ga oropal vsega denarja, ki ga je imel v torbi. Francesconi, inteligentna oseba, je potem radi svojega roparskega umora končal na vislicah.

× **Novo mašo** je pel minolo nedeljo v Ribnici č g. novomašnik Ivan Lovšin.

× **Vozni red** nove državne železnice se je s 1. oktobrom nekoliko spremenil. Sedaj odhajajo vlaki iz Trsta proti Gorici v teh-le urah:

Predpoldne: ob 6. uri osebni vlak, ob 7. uri 25 minut brzovlak, ob 9. uri osebni vlak.

Popoldne: ob 12 uri 50 minut osebni vlak, ob 1 uri 40 minut osebni vlak, ob 3 uri 45 minut brzovlak, ob 4 uri in 35 minut osebni vlak in ob 7. uri 54 minut zvečer tudi osebni vlak.

*) Se priporočamo! (Uredn.)

× **Tržaški ognjegoseci** so zopet enkrat pokazali svojo nezmožnost za slučaj večjega požara. Že večkrat so opsovali razni listi to nezanesljivo in nič šolano društvo. V petek, dne 12. t. m. zvečer od pol 10. uri je začelo goreti v podstrešju hotela „Europa“. Takoj, ko so uslužbenci zagledali dim so telefonirali na gasilce, čakali so pa 10, 15, 25 minut a gasilcev še ni bilo od nikoder. Ogenj se je seve v tem času razširil na celi del poslopja. Občinstvo, katerega se je na trgu della Caserma zbralo na tisoče, je bilo razburjeno in ogorčeno, da ni gasilcev. Še le po preteku 30 minut se je začel prvi rog. Ko so gasilci končno prišli, mislilo je občinstvo, da bo šlo vse v redu. A zopet veliko razočaranje! Lestve gasilci niso mogli raztegniti in so pokazali, da niso v orodju prav nič izurjeni, ali pa da orodje ni dobro. In tako se je vsled teh zamud zgodilo, da je bilo že polovico poslopja v ognju, predno so gasilci sploh pričeli delati. Občinstvo je gasilcem ironično ploskalo in psovke so letele na načelnika, tako, da se ta niti iz poslopja ni upal. Srednje poslopje in zadnji del so gasilci končno rešili, a pogledjmo koliko škode so pri tem naredili. Ko bi stopil v I. nadstropje, je tekla voda iz podstrešja iz vseh stropov na hodnik in od tu skozi strop I. nadstropja v re tavracijske prostore v pritličju. Kar ni ogenj uničil sobne oprave, to je voda pokvarila. V I. nadstropju in v nekaterih sobah v restavraciji v pritličju je bila voda do 20 cm visoka. Kako neki bodo sedaj opravičevali tržaški gasilci svoj pozni prihod in nerodni nastop na pogorišču? Omenjamo, da je to društvo plačano in bi morali Tržčanje, vsled mnogih nevarnih poslopij, skladišč in trgovin imeti najboljšo društvo s tako dobro zvežbanimi močmi, kakoršne ima dunajsko gasilno društvo. Je pač ljubljansko prostovoljno gasilno društvo že bolj na mestu, Tržčanje bi morali glede toč nosli in izvežbanosti priti v šolo k ljubljanskemu ognjegasnemu društvu, ki je n. pr. pri zabnem požaru pri „Slonu“ tako tiho delovalo, da se mnogi gostje v hotelu še vzbudili niso. Ljubljčanje so lahko veseli, da so glede varnosti mnogo boljše preskrbljeni, nego mi v Trstu. Morda jih bo ta šola tudi kaj izučila, te naše nerodneže.

× **Preganjanje katoličanov na Španskem.** Francoski se pridružuje sedaj tudi španska vlada, da prežene iz dežele vsak sled katoliške omike. Po novi postavi so vse kongregacije (cerkveni redovi po samostanih) podvržene državnemu potrdilu, prepovedati jim nameravajo javni pouk, sodišča dobe pravico da smejo preiskati samostane, kongregacije ki izvršujejo industrialna (obrtna) podjetja, morajo plačati davke, razpuste se lahko inozemske in pa take kongregacije, katerih vod-

stvo se nahaja v inozemstvu (to se pravi zunaj španskega kraljestva.)

× **Katoliška dijaška društva** po visokih šolah na Nemškem so v zadnjem času zelo preganjali. Opravili niso drugega nič, kakor da so se društva še pomnožila in utrdila.

× **Iz vlaka je skočil** na Štajerskem nek 21letni potnik. S tem skokom se je hotel umakniti kazni, ker ni imel voznega listka. Hudo se je poškodoval ter so ga spravili v bolnišnico v Maribor.

× **Vožnja po zraku.** Zrakoplov, ki se da voditi, je, kakor vse kaže, vendar le izumljen. Grofu Zeppelinu na Nemškem se je vožnja z njegovim zrakoplovom posrečila. Zeppelin je prepričan, da je stvar sedaj rešena ter upa sedaj, ko je dokazal, da je njegov zrakoplov poraben, na državno podporo. Ko se je spustil 9. t. m. prvokrat v zrak, je krožil pred očmi virtemberskega kralja in kraljice ter velike množice ljudstva v visočini 400 metrov kakor ptica. Po dveurni hitri vožnji se je spustil zopet na tla prav tam, kjer se je bil dvignil. Zrakoplov grofa Zeppelina je velikanski balon, dolg 123 metrov ter ima podobo smodke ali cigare. Spodaj sta dva močna stroja, ki gonita ogromno vreteno, ki poriva zrakoplov po zraku prav tako kakor parobrode po morju. Vendar se ne bomo še tako brž vozili po zraku.

— **Sadite zelenjavo!** Odkar je otvorjena nova železnica, se razpečava vedno več zelenjave. Zelenjava se proda primerno prav dobro: sicer jo je res treba gojiti vstrajno in previdno, da je dobra, ali skupiček obilo poplača trud. Kdor ima za zelenjavo ugodno zemljo, naj se resno loti ta kega dela!

— **Električne zausnice.** Nek ljudski učitelj v Kaliforniji si je izmislil enostavno sredstvo za kaznovanje neposlušnih otrok. Od električne žice, ki razsvetljuje sobo, je razpeljana cela mreža žic in ob glavi vsakega učenca visi roki slična mehanična naprava, spojena z električnim aparatom. Kadar se med poukom kateri učenec razgovarja ali dremlje, pritisne ničtelj na dotično žico in električna roka udari učenca, ne da bi bilo treba učitelju zamujati časa s svarjenjem.

— **Sleklena ura.** Na Lipskem je razstavljen steklena ura, ki jo je napravil neki 71 let stari steklar. Visoka je s stojalom vred 40 cm. Vse je v njej stekleno razun peres (sušte).

— **Goveja kuga preti zopet Evropi.** Že daj časa se pojavlja ta nekdanji strah cele Evrope zopet v Turčiji, tako posebno po okolici mesta Jaffe. Vsekako bode treba pozornosti glede razvoja te silne škodljivke v zanemarjenih pokrajinah Turčije, da se pravočasno zabrani zatrositev v naše kraje.

Loterija. V l. 1905. so ljudje zaigrali v Avstriji v loteriji 31 milijonov, 014 tisoč 874 kron. Od te svote je imela država lani 11 milijonov, 165 tisoč 066 kron čistega dobička. Na temelju nepobitnih računskih dokazov se trdno opirajo naslednja dejstva: za igralca, ki je dobil ekstrato, je moralo zaigrati 17 igralcev, za onega, ki je dobil ambo 339 igralcev, za terno 11.743 igralcev za kvaterno 511.038 igralcev torej od 511.038 igralcev komaj eden zadene kvaterno in 511.037 je moralo poprej izgubiti, preden je eden zadel kvaterno!! Iz tega je vidno, da je ne more biti bolj negotove igre na loterijo. Loterija je bila pri nas uvedena za Marije Terezije l. 1751. Njen izvor je Italija in sicer genovanska republika. Pokazalo se je, da služi državi kakor dobra molzna krava, in zato je bila negovana tako da je danes dosegla patrijarhalno starost 155 let in ni nade, da bi v dogledni dobi izginila. Za dobo, v kateri država upravlja loterijo, tvorile so stavne 2 in pol milijarde kron; čist dobiček 1 milijardo (1000 mili onov). Mislimo, da je s temi številkami zadostno povedano. Glavna hiba je tu ne zavednost ljudstva, nepoznanje igralnega razmerja! Najsrajnejši čas je, da bi bil ta nestvor po postavni poti odstranjen.

Za kratek čas.

(Sestavil R. Z.)

Krivična tehtnica.

Pek kupi od nekega kmeta 2 kila surovega masla. Ko ga stehta, najde, da ga je za po kila premalo.

„Zdaj pa le z me o j na policijo goljuf! zavpije pek nad kmetom.“

Kmet noče iti; ker pa pek ne neha razsajati, pa gre na policijo. Na vprašanje sodnika: „A i je to maslo vaše?“ odgovori kmet: „da!“

„Ste ga res prodali za dva kila pa ga še poldrugi kilo ni?“

„Jaz sem mislil, da ga je pošteno dve kili če sem se v vagi zmotil nisem jaz tega kriv“ — odgovori kmet.

„Kako to?“ vpraša sodnik.

„Vidijo gospod, ker nimam uteža pri liši, pa sem dve „štruci“ kruha na vago djal vsaka „štruca“ po en kilo, ki sem jih včeraj pri tem peku kupil. In moje maslo tehta še več.“

Srečna tatica.

Neka ženska je vkradla v zalogi blaga kos platna.

Gospodar od nekod prihajajoč jo sreča pred vratmi in mislé, da je žena platno kupila, ji reče:

„Srečno pot, mati, pa še drugikrat kaj!“

Pijanček.

Neki gospodar svari svojega hlapca, da se pijančevanje ne spodobi za poštenega človeka.

„Že dobro, pravi hlapec, vi mi zmiraj pijančevanje ponašate, na mojo žejo pa nič ne mislite.“

Naše slike.

Kako zelo se spreminja blažena moda, je lepo razvidno iz naših treh sličic. Tu vidimo tržaško nošo iz 13. stoletja, torej pred 700 leti. Upamo objaviti v kratkem še nekaj takih zanimivih sličic iz starih časov.

Uganke.

I. Rešitev

1) Pet prstov, 2) štiri kilograme, 3) črka „m“.

Pravilno so jih rešili: Pustišek Mihael na Zdolah, Rejec Anton, Velikanje Alojzij in Jereb Tomaž v Spodnji Idriji. Obdarovan je takrat Jereb Tomaž, ki prejme v dar lepo vezano knjigo.

II. Nove uganke.

1) Kdaj stoji cesar na eni nogi?

(Muhič Francišek.)

2) V čem sta si podobna jež in denar?

(Pustišek Mihael.)

3) Če vzameš polovico in tretjino učencev, ki sede v enem razredu, imaš 40 učencev; koliko učencev je v razredu?

(J. U.)

Čas zglasitve za darilo, ki bo tudi takrat lep, vezana knjiga, do 6. novembra

Mohorjani!

Ko pridete po knjige, prinesite poleg poštnine tudi mal dar za družbo so. Cirila in Metoda!